

MARGARETA NODIGT UIT

HOME VOOR LEERKRACHTEN INLEIDING OPDRACHTEN MODULES SURFHULP

>>>> PALEIS VAN PRINSESJE TOT LANDVOOGDES DE KLEREN MAKEN DE MAN...EN DE VROUW EET- EN DRINGEWOONTEN
KENNISMAKING MET DE NIEUWE WERELD KUNST: MARGARETA EN HAAR SCHILDERIJENCOLLECTIE MUZIEK AAN HET HOF

>>>>>>> OPDRACHT SAMENVATTING TIPS VOOR LEERKRACHTEN

Het onderdeel *Margareta en haar schilderijencollectie* is gebaseerd op het onderzoek van Brigitte Dekeyzer en werd voor deze toepassing geredigeerd door Odette Peterink. De uitgebreide les vind je in de rubriek 'Modules'.

OPDRACHTEN >>>> KUNST: MARGARETA EN HAAR SCHILDERIJENCOLLECTIE >>>> OPDRACHT

Jan van Eyck, Arnolfiniportret (Londen, National Gallery) Dit is mijn favoriete schilderij. Het is niet groot, het is 84,5 op 62,5 centimeter. Het werd in 1434 geschilderd door Jan van Eyck, één van de grootste Zuid-Nederlandse schilders uit die tijd. Van Eyck was hofschilder van mijn betovergrootvader Filips de Goede.

Ik kreeg het schilderij van Don Diego de Guevara, een Spaans edelman die lang in de Nederlanden woonde. Toen ik het kreeg zaten er aan het schilderij nog twee zijluiken, met daarop de wapenschilden van Don Diego. Deze luiken zijn in de loop van de tijd verdwenen.

Gelukkig kun je het schilderij zelf nog wel bewonderen. Je moet daar voor wel naar Londen, naar de National Gallery.

1.

Op het schilderij staan de Italiaanse koopman Giovanni Arnolfini en zijn vrouw Giovanna Cenami. Ze staan onbeweeglijk in een typisch 15de-eeuws burgerlijk interieur.

Probeer de ruimte eens heel precies te beschrijven.

Welke materialen zijn gebruikt? Hoeveel ramen en deuren zijn er?

Op welke verdieping van het huis vind je deze kamer?

2.

Kijk eens naar de lijnen van het plafond en van de vloer. Trek nu de lijnen door tot waar ze elkaar kruisen.

Het punt waar ze elkaar snijden, heet het vluchtpunt. Het ligt precies op de middenas van het schilderij, ter hoogte van de spiegel.

Door deze techniek, het meetkundig perspectief, lijkt het alsof er ruimte en diepte is in het schilderij.

Bij een correcte meetkundige perspectiefwerking zou er slechts één vluchtpunt mogen zijn. In dit schilderij zijn er meer denk ik. Trek je de lijnen van

de linker wand door? Waar komen de vluchtlijnen nu samen?

3.

Van Eyck gebruikt nog andere middelen om het idee van ruimte te scheppen.

Hoe zorgt bv de spiegel voor een ruimtegevoel?

Welke figuren zijn het grootst, welke het kleinst? Duid de kleinste aan.

4.

We kijken nog eens verder naar het schilderij.

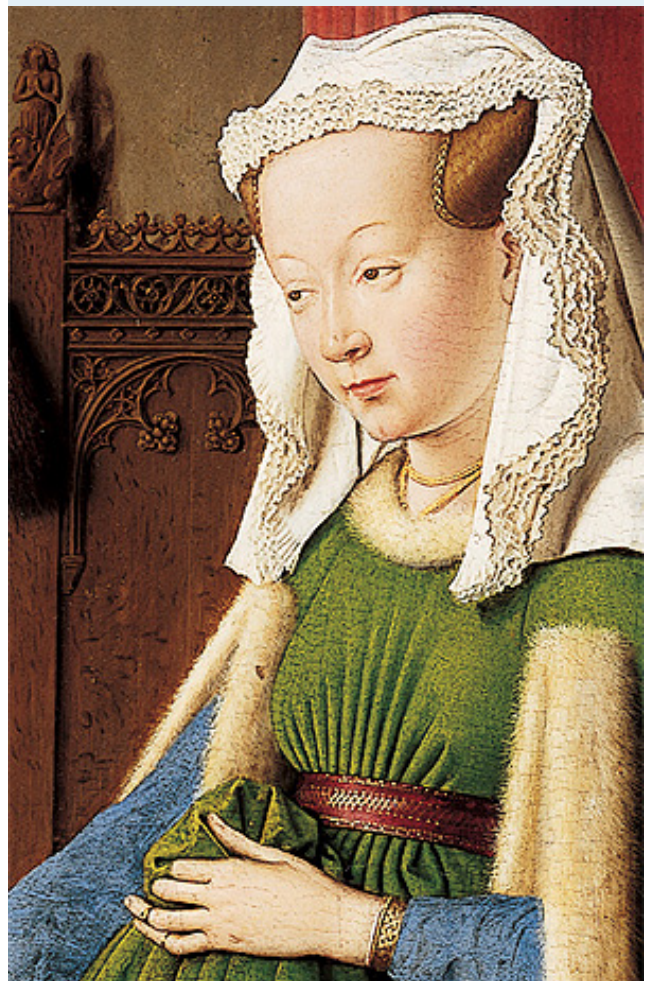
Van waar komt het licht? (kijk daarbij goed naar de schaduwen)

Wat zijn de belangrijkste kleuren die Van Eyck gebruikte?

Welke voorwerpen vind je allemaal in de ruimte?

Ook de kleding is heel knap geschilderd. Je kan de stoffen bijna aanraken.

De vrouw trekt haar groene kleding naar boven. Zo kun je denken dat ze zwanger is. Waarschijnlijk is dat niet het geval. Het optrekken van het kledingstuk sluit aan bij de mode uit die tijd.

5.

Over de betekenis van het schilderij is al heel veel nagedacht. Sommige onderzoekers zeggen dat het een huwelijksportret is.

Stel dat het een huwelijksportret zou zijn, waarvoor dienen dan de personages in de deuropening? (goed in de spiegel kijken!)

En waarvoor zou het opschrift boven de spiegel dienen? Johannes de Eyck fuit hic - 1434 - (Johannes van Eyck was hier - 1434 -)

Of dat nu allemaal waar is, weet ik niet. In ieder geval is het een prachtig schilderij. Fantastisch toch om zo'n uitzonderlijk werk in huis te hebben!

Jan van Eyck, Madonna bij de fontein (Antwerpen, KMSK) Ik heb nóg een werk van Jan van Eyck: de Madonna bij de fontein. Het is het kleinste olieverfschilderij van Van Eyck dat we nu nog kennen. Het is 19 cm hoog en 12,2 cm breed en hangt nu in het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten in Antwerpen.

6.

Kijk eens goed naar het onderste deel van de lijst. Er staat 'johannes de eyck me fecit + complevit anno 1439' (Johannes van Eyck heeft mij gemaakt + voltooid mij in 1439) Dit schilderijtje hangt samen met het Arnolfiniportret in mijn privé-slaapkamer. Op die manier is het dicht bij me en kan ik het heel vaak zien.

Jan Gossaert, genaamd Mabuse, Hermaphroditus en Salmacis (Rotterdam, Museum Boijmans Van Beuningen, inv. 2451)

Ik hou ook de nieuwe stijl die veel later 'renaissance' genoemd zal worden. Dit schilderij van Jan Gossaert (geboren ca. 1478 en gestorven in 1532) hangt in mijn kabinet.

7.

Waarschijnlijk weet je niet wie de personages zijn. Ik zal het je vertellen! De Romeinse schrijver Ovidius heeft in zijn beroemde boek 'Metamorphosen' (gedaanteveranderingen) een verhaal geschreven over de bronnimf Salmacis die verliefd wordt op de schone Hermaphrodite. Maar hij moet van haar liefde niet weten.

Heb jij zo'n gevoel al eens gehad, verliefd te zijn op een man of vrouw die jouw liefde niet beantwoordt?

Ook Salmacis voelt onmacht, woede en verdriet. Daarom vraagt ze aan de goden of ze er voor willen zorgen dat Hermaphrodite en zichzelf altijd samen zullen zijn.

Wat er dan gebeurt kun je zien op het schilderij (goed zoeken!)

Als weerwraak vraagt Hermaphrodite aan de goden om iedereen die in de toekomst in de bron zal baden, in een hermaphrodiet, een halfslachtig wezen (half man, half vrouw) te veranderen.

Een vreemd verhaal, vind je niet. Maar schilders van vandaag (16de eeuw) houden van die verhalen en brengen ze vaak in beeld.

8.

In dit werkje van Gossaert zijn twee naakte figuren geschilderd. Dat is vrij nieuw, want in de Middeleeuwen komt naakt niet zo vaak voor (alleen voor Adam en Eva).

Je ziet aan de lichamen dat de schilder veel aandacht had voor de anatomie. Hij probeerde alles zo goed mogelijk te schilderen. Probeer zelf eens je eigen hand te tekenen. Niet gemakkelijk hè?

De schilders in mijn tijd proberen in navolging van de kunstenaars uit de klassieke oudheid lichamen zo goed mogelijk te schilderen. Ik vind dat Gossaert er al goed in slaagt!

